

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ лісового і садово-
паркового господарства
д. с.-г. н., проф. Дякида П.І.

“ 07 ” 06 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії
та міжнародної комунікації
Протокол № 9 від 04.05.2022 р.
В.о. завідувача кафедри
доц. Культенко В.П.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Лісове господарство»
к. с.-г. н., доц. Пузріна Н.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Освітня програма: Лісове господарство

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник:

Кандидат філософських наук, доцент Лаута О.Д.

Київ — 2022

1. Опис навчальної дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство	
Спеціальність	205 Лісове господарство	
Освітньо-професійна програма	Лісове господарство	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни заочної форм навчання		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Лісове господарство		
Рік підготовки	3	1
Семестр	5	1
Лекційні заняття	15 год	6
Практичні, семінарські заняття	15 год.	4
Самостійна робота	90 год.	110
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	

1. . Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є формування у студентів цілісних уявлень про зародження та розвиток філософської думки, а також про сучасні філософські проблеми природи, людини і суспільства, оволодіння теорією та методологією пізнання суспільного розвитку, основними формами та методами наукового пізнання. Курс містить основи сучасної науково-філософської картини світу, розглядає сутність і зміст людського буття, різноманітні форми знання, сучасні соціальні проблеми, форми і методи наукового пізнання, взаємовідношення біологічного, соціального і духовного в людині, відношення людини до природи, умови формування особистості, загальне протікання історичного процесу, проблеми і перспективи сучасної культури і цивілізації, актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завдання: запропонована програма має дати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, ознайомити студентів із наявними філософсько-науковими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

Основними завданнями курсу є:

- розкрити специфіку вічних філософських питань, що стосуються життя кожної людини;
- надати загальні теоретичні знання про основні філософські концепції та філософські категорії;
- окреслити специфіку та межі філософського знання;
- прищепити культуру філософського теоретичного мислення;
- сформувати здатність до самостійного аналізу складних явищ суспільного життя та вміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням специфічно наукових та професійних завдань.
- сприяти формуванню гуманістичного потенціалу особистості, її загальної культури.

Предметом курсу є вивчення взаємовідносин «людина -світ- наука - інновації».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
- основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, логіка, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія тощо);
- основні форми буття і сутність діалектики;
- походження свідомості, форми і структуру свідомості;
- шляхи пізнання світу, функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними й етичними проблемами;
- форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури;
- глобальні проблеми людства, їх причини та філософські шляхи вирішення

вміти :

- обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію;
- застосувати знання, яких було набуто під час вивчення курсу “Філософія”, в процесі вирішення професійних завдань, в процесі розробки соціальних й екологічних проектів, організації міжлюдських відносин;
- науково аналізувати найважливіші соціальні проблеми і процеси, факти і явища суспільного життя;
- розуміти і об'єктивно оцінювати досягнення культури, пояснювати феномен культури та цивілізації;
- володіти методологією й методами пізнання, розуміти сутність творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем;
- аналізувати праці філософів виявляти їх креативну сутність та соціально значущі ідеї;
- порівнювати філософські концепції представників різних філософських шкіл;
- обґрунтовувати власну позицію;
- оформляти власні дослідження відповідно до вимог, визначених програмою навчального курсу.

Запропонована програма має дати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення, ознайомити студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

Набуття компетентностей:

➤ **загальні компетентності (ЗК):**

- ЗК 3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

➤ **фахові (спеціальні) компетентності (СК):**

- СК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях

➤ **Програмні результати навчання**

- ПРН 1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму
- ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни «Філософія»
для повного терміну денної та заочної форми навчання**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	лекції	практ.	с.р.	усього	лекції	практ	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	6	4	110
Змістовий модуль 1. Філософія як універсальний тип знань									
Тема 1. Філософська пропедевтика. Біоцентризм як сучасне світобачення	1	7	1		6	8			8
Тема 2. Філософія Давнього світу. Греція, Індія та Китай	2	7	1		6	10	2		8
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	3	9	1	2	6	10		2	8
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	4	7	1		6	8			8
Тема 5. Німецька класична філософія	5	9	1	2	6	8			8
Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.	6	7	1		6	10		2	8
Тема 7. Українська філософія	7	9	1	2	6	7			7
Разом за змістовим модулем 1.		55	7	6	42	61	2	4	55
Змістовий модуль 2. Онтологія. Гносеологія									
Тема 8. Філософське розуміння світу, проблема буття	8	7	1		6	7			7
Тема 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії. Свідоме використання біоресурсів	9	9	1	2	6	9	2		7
Тема 10. Пізнавальна активність людини	10	7	1		6	7			7
Тема 11. Наукове пізнання. Особливості методології пізнання в біологічних науках	11	9	1	2	6	7			7
Разом за змістовим модулем 2.		32	4	4	24	16	2		14
Змістовий модуль 3. Філософія людини									
Тема 12.	12	7	1		6	9	2		7

Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства									
Тема 13. Біосфера і суспільство. Філософія моралі. Біоетика	13	9	1	2	6	7			7
Тема 14. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	14	9	1	2	6	7			7
Тема 15. Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього	15	8	1	1	6	6			6
Разом за змістовим модулем 3.	33		4	5	24	29	2		27
Усього годин	120		15	15	90	120	6	4	110

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Філософія»

Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ФІЛОСОФІЇ

Тема 1. Філософська пропедевтика. Біоцентризм як сучасне світобачення. Сучасне світорозуміння як основа життєвої активності. Особливості становища людини в світі та необхідність її самовизначення. Поняття та типологія світогляду. Світогляд і філософія. Світогляд, його структура, функції, історичні типи. Проблема визначення предмету філософії. Характерні риси філософського мислення. Структура та функції філософського знання. Провідні позиції у філософії. Класифікація філософських дисциплін. Східна та західна традиції філософування: умови виникнення та особливості існування. Основні етапи розвитку філософського знання. Методологія історико-філософського пізнання.

Тема 2. Філософія Давнього світу. Греція, Індія та Китай. Давня китайська філософія. Управління державою та суспільством в філософській системі Конфуція. «Шляхетна людина» (цзюньцзи) - ідеал людства. Принцип «жень» (людинолюбство), як закон ідеальних відносин між людьми у сім'ї, суспільстві та державі. «Золоте правило» моралі та його дотримання. Принцип «дао» (моральний закон), як внутрішній регулятор поведінки людини та її шляху. Принцип «лі» (дотримання правил, традицій) в існуванні держави та відносинах між правителем та підлеглим. Філософія Стародавньої Індії. Ортодоксальні та неортодоксальні філософські школи. Натурфілософський етап розвитку давньогрецької філософії. Класичний період давньогрецької філософії (софісти, Сократ). Антична класика у пошуках обґрунтування ідеального у філософських системах Платона й Арістотеля. «Еллінізм як завершальний етап розвитку античної філософії (епікуреїзм, скептицизм, стоїцизм, неоплатонізм).

Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження. Особливості християнського способу філософування (монотеїзм, теоцентризм, креаціонізм). Патристика: побудова універсальних систем християнського світогляду (Оріген, Августин Аврелій, Діонісій Ареопажіт). Схоластика: осягнення Бога засобами розуму (Ансельм Кентерберійський, Фома Аквінський). Гуманістична спрямованість філософії доби Відродження (Данте Аліґ'єрі та Ф. Петрарка). Різновиди ренесансного пантеїзму (Н. Кузанський і Дж. Бруно). Утопічні проекти філософії Відродження та запропонована модель управління (Т. Кампанелла та Т. Мор).

Тема 4. Філософія Нового часу і доби Просвітництва. Місце філософії Нового часу в поступі європейської думки. Визначальні риси філософії Нового часу. Обґрунтування експериментального ставлення до природи в філософії Ф. Бекона. Структура та чинники досвіду в емпіричній філософії Нового часу. Раціоналістичний напрям у філософії Нового часу. Формування просвітницького культу розуму в філософії XVII - VIII ст. Світ як „механічна система” (Ф. Вольтер, Ж. Ламетрі). Просвітницьке тлумачення теорії суспільного договору.

Тема 5. Німецька класична філософія. Докритичний і критичний періоди в творчості І. Канта. Гіпотетичні і категоричні імперативи. Філософська система та діалектичний метод Г. Гегеля. Критика німецького ідеалізму в філософській антропології Л. Фюрбаха. Проблема відчуження.

Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст. Особливості сучасної світової філософії. Раціоналістичний напрям розвитку сучасної філософії. Співвідношення науки і філософії: перша і друга хвилі розвитку позитивізму. Ірраціональні виміри «життя» в некласичній філософії. Проблема сутності й існування в екзистенціалізмі. Антропологія фрейдизму (З. Фрейд, К. Юнг, Е. Фромм). Ситуація Постмодерну у філософії.

Тема 7. Українська філософія. Філософські ідеї в культурі Київської Русі. Гуманістичні ідеї у філософській думці України (XV – XVII ст.). Києво-Могилянська Академія та її роль в формуванні української філософії. Філософія Г. Сковороди. Українська академічна філософія XIX ст. Розвиток філософської думки України у XX ст. Формування вітчизняної філософської парадигми.

Змістовий модуль 2. ОНТОЛОГІЯ. ГНОСЕОЛОГІЯ.

Тема 8. Філософське розуміння світу. Поняття буття. Філософське розуміння світу як єдності об'єктивної дійсності і сутнісних сил. Філософський зміст категорії „буття” і проблема предметного самовизначення філософії. Основні модальності буття (дійсність – можливість – необхідність, субстанція – атрибут – модус). Буття в його єдності і множенні (буття взагалі, наявне буття, існування, сутність). Вчення про категорії як онтологічні предикати (Платон, Арістотель, Фома Аквінський, Кант, Гегель, Гайдеггер).

Тема 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії. Свідоме використання природних ресурсів. Поняття "свідомості" як особливої здатності людини. Виникнення свідомості. Основні ознаки (властивості) свідомості. Свідомість і самосвідомість. Наука і релігія про основні підґрунтя свідомості. Поняття духу і душі. Свідомість і мова. Свідомість і праця. Суспільний характер свідомості та її форми. Свідоме використання природних ресурсів.

Тема 10. Пізнавальна активність людини. Пізнання та знання як предмет філософського аналізу. Історична і соціокультурна обумовленість пізнання. Сутність та специфіка соціального пізнання. Суб'єкт-об'єктна опозиція як вихідний пункт процесу пізнання. Співвідношення пізнавальних здібностей людини: чуттєвий та раціональний шаблі пізнання. Пізнання та істина: основні позиції співвідношення (монізм, апріоризм, трансценденталізм, іманентизм, скептицизм, агностицизм, релятивізм, конвенціоналізм). Роль інтуїції в пізнанні. Особливості творчого пізнання.

Тема 11. Наукове пізнання. Особливості методології пізнання в біологічних науках. Наука як вища форма пізнавальної діяльності та соціальний інститут. Класична, некласична і постнекласична наука. Проблема методу пізнання: підходи філософії та науки. Форми та рівні наукового пізнання. Теорія як форма наукового пізнання. Загальнонаукові методи пізнання (аналіз і синтез; індукція і дедукція; абстрагування і узагальнення; моделювання; аналогія і екстраполяція). Емпіричні методи наукового пізнання (спостереження, вимірювання, експеримент). Методологія сучасного наукового пізнання. Розрізнення наук про природу та про соціум (В. Віндельбанд, В. Дільтей, К. Поппер). Т. Кун «Структура наукових революцій».

Змістовий модуль 3. ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНИ.

Тема 12. Соціальна філософія. Основні підходи до розуміння суспільства. «Суспільство» як предмет філософського аналізу. Соціум як історичний процес. Соціальна структура. Форми організації суспільного буття. Партнерство як механізм соціальної взаємодії та колективної дії. Сутність і структура соціальних відносин. Загальний інтерес. Поняття солідарності та колективної ідентичності. Специфіка соціального партнерства в соціально-трудовій сфері. Різновиди класифікацій соціальних спільнот. Діяльність як спосіб існування соціального. Індивід і соціум. Поняття про індивідуальність, особу, особистість.

Тема 13. Біосфера і суспільство. Філософія моралі. Біоетика. Біосфера як область взаємодії суспільства та природи. Походження, сутність, функції моралі. Моральний вибір та ціннісні орієнтації людини. Філософський зміст категорії "етика". Філософський зміст категорії "мораль". Поняття та норми біоетики як основа морального світогляду.

Тема 14. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації. Філософські проблеми антропогенезу. Виникнення „філософської антропології” як напрямку та традиції (М. Шелер, Г. Плеснер, А. Гелен). Основні філософські підходи до сутності людини. Людина як єдність біологічного, психологічного і соціального. Сфери буття людини. Філософська антропологія як вступ до філософії культури. Ідея універсальності культури. Уречевлення і відчуження в контексті людської діяльності. Інтерсуб'єктивність і соціальність досвіду людської діяльності.

Тема 15. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього. Визначення та структура аксиології. Поняття та природа цінностей та їх класифікація. Роль цінностей в екзистенції людини. Довіра та переконання. Менталітет як своєрідний політико-психологічний тезаурус. Ціннісно-смісловий універсум людини. Ціннісні характеристики поведінкової моделі. Глобальні проблеми сучасності. Проблеми виживання людства: стратегії майбутнього.

Теми семінарських занять

№ з/п	Тема	Години
1.	Філософська пропедевтика. Філософія Давнього світу	2
2.	Середньовіччя, Ренесанс та філософські пошуки Модерну	2
3.	Некласична філософія XIX-XX ст. Феномен національної філософії	2
4.	Філософське вчення про буття. Свідомість як фундаментальна категорія онтології.	2
5.	Пізнавальна активність людини. Особливості методології пізнання в біологічних науках	2
6.	Біосфера і суспільство. Антропогенез. Філософія моралі та біоетика	2
7.	Філософія культури і цивілізації.	2
8.	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього	1
	Разом	15

4. Контрольні питання, комплекси тестів для вивчення рівня засвоєння знань студентами.

1. Проблема основного питання філософії
2. Статус філософії та її взаємовідносини з іншими науками. Функції філософії.
3. Які ви знаєте періоди історії філософії?
4. Світоглядні погляди Стародавнього Китаю та Стародавньої Індії.
5. Які риси притаманні античній філософії?
6. Як зберігалась спадщина античної думки у Середньовіччі?
7. Що ви знаєте про філософію Відродження?
8. Емпіризм та раціоналізм Нового часу.
9. Критична філософія Канта.
10. Філософська система Гегеля.
11. Основні риси, тенденції та протиріччя сучасної філософії.
12. Ситуація постмодерну в сучасній філософії.
13. Філософські ідеї Г. Сковороди.
14. Осмислення проблем нації і державності в українській філософії у кінці XIX та на початку XX століть.
15. Філософське розуміння світу: буття і свідомість.
16. Проблеми істини в філософії і науковому пізнанні.
17. Структура суспільної свідомості. Суспільство та природа.
18. Культура та цивілізація.
19. Глобальні проблеми сучасності та можливості їх розв'язання.
20. Інформаційне суспільство: головні ознаки, тенденції, перспективи.
21. Геополітичні тенденції сучасного розвитку суспільства.
22. Глобальні проблеми сучасності та їх вирішення.

5. Приклади екзаменаційних завдань

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС: Бакалавр ННІ лісового та садово-паркового господарства	Кафедра філософії та міжнародної комунікації 2022-2023 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Філософія»	«Затверджую» Зав. кафедри філософії та міжнародної комунікації _____ В.П. Культенко
Екзаменаційні питання			
1.Поняття і функції світогляду. Історичні типи світогляду.			
2.Розвиток уявлень й особливостей розуміння буття в історії філософії.			
Тестові завдання різних типів			

1. Теорія пізнання, одна з головних філософських дисциплін, яка досліджує закономірності процесу пізнання – це ... *(у бланку відповідей впишіть правильну відповідь одним словом)*

2. Упорядкуйте етапи розвитку філософського знання від найдавнішого до сучасного:

- 1) філософія середньовіччя
- 2) філософія Нового часу
- 3) антична філософія
- 4) сучасна філософія
- 5) епоха Відродження

3. Зіставте вислови з філософами, яким вони належать:

1	Знання – це сила	а	Дж.Локк
2	Мислю, отже існую	б	Б.Спіноза
3	Людина людині вовк	в	Ф.Бекон
4	Свідомість людини при народженні – чиста дошка, на якій чуттєвий досвід залишає свої сліди	г	Т.Гоббс
5	Свобода – усвідомлена необхідність	д	Р.Декарт

4. Які основні риси філософії Середньовіччя? *(у бланку відповідей вкажіть кілька варіантів відповіді)*

- 1) Провіденціалізм
- 2) Креаціонізм
- 3) Механістичне розуміння світу
- 4) Теоцентризм
- 5) Ототожнення справедливості із знанням

5. Філософський метод тлумачення та розуміння феноменів культури, зокрема текстів, їх залежності від контексту культури, в якому вони існували, і від культури суб'єкта, який здійснює інтерпретацію – це ... *(у бланку відповідей впишіть правильну відповідь одним словом)*

6. Яка з дисциплін не входить до складу філософських? *(Вкажіть один варіант відповіді)*

- 1) Антропологія
- 2) Онтологія
- 3) Естетика
- 4) Філологія
- 5) Логіка

7. Як тлумачилося походження держави в концепції суспільного договору Просвітництва? *(Вкажіть один варіант відповіді)*

- 1) як договір про ненапад
- 2) як договір про майнові відносини в суспільстві
- 3) як угоду людей із Богом про дотримання заповідей божих
- 4) як договір про розподіл влади на три самостійні гілки: законодавчу, виконавчу і судову
- 5) як угоду людей між собою про відмову від частини своєї свободи

8. В чому полягає сутність «коперніканського перевороту» Канта у філософії? *(вкажіть один варіант відповіді)*

- 1) земля обертається навколо сонця, а не навпаки
- 2) джерело знання слід шукати не в об'єкті, а в суб'єкті
- 3) апіорне знання є основою пізнання
- 4) раціональних доказів існування Бога не існує
- 5) моральність не залежить від природної детермінації

9. Пізнання як форма діяльності здійснюється в: *(вкажіть один варіант відповіді)*

- 1) художніх образах;
- 2) метафорах і символах віри;
- 3) поняттях, судженнях, умовиводах;
- 4) моральних оцінках;
- 5) етичних настановах.

10. Головним продуктом виробництва інформаційного суспільства є: *(вкажіть один варіант відповіді)*

- 1) Нафта і газ
- 2) Біржові акції
- 3) Національний валовий продукт

6. Методи навчання

Під час викладання курсу передбачено використання методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингова системи навчання. Реалізація компетентнісного підходу до навчання передбачає використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять:

- **на лекціях** чітко та зрозуміло структурується матеріал; використовуються методи, які забезпечують опанування навчального предмета (словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда), візуальні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові індуктивні, дедуктивні й традиційні методи навчання, зосереджується увага на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; студенти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

- **на семінарських заняттях** запроваджуються різні навчальні технології та методи які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (метод проектів, презентація, навчальні дискусії, проблемні ситуації, професійно-орієнтовані ділові ігри, творчі завдання, пошук і дослідження); семінар-розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; семінар вирішення ситуаційних вправ; семінар-розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо. Методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності (опитування, тестові завдання, питання для самоконтролю, іспит, у т. ч. через комп'ютерні освітні системи, elearn). Методи набуття нових знань, формування вмінь та навичок, закріплення, перевірки, порівняння, узагальнення, конкретизація. Сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

- **самостійне навчання** реалізується у самостійному опрацюванні здобувачами вищої освіти визначених тем у програмі, у підготовці до практичних занять, у виконанні індивідуальних творчих завдань, написання есе, у роботі з підготовки мультимедійних презентацій, що будуть проаналізовані, обговорені та оцінені на семінарському занятті. Під час підготовки до занять студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, критичного аналізу наукової літератури та інформаційних матеріалів, синтезу та аналітичного мислення. Під час самостійної роботи здобувач вищої освіти працює над лекційним матеріалом та використовує джерельну базу.

7. Форми контролю

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль у формі опитування та виконання завдань здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Завдання поточного контролю є перевірка розуміння матеріалу, вироблення навичок самостійного опрацювання текстів, здатності їх осмислення та уміння представити знання матеріалу публічно та письмово (есе).

Проміжна атестація проводиться у формі тестування після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля.

Семестрова атестація проводиться у формі семестрового іспиту у письмовій (електронній) формі.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається згідно Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, затвердженого вченою радою НУБіП України (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 року №1371, внесено зміни Вченою радою НУБіП України «03» березня 2021 р. протокол № 7). Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи **RHP** (не більше 70 балів). Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з таблиці 1.

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і
національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання
	екзаменів
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

Оцінка **“Відмінно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

9. . Методичне забезпечення

1. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів /Є. М. Причепій, А.М.Черній, Л.А. Чекаль – Київ : Академвидав, 2005. – 592 с.
2. Гейко С.М., Культенко В.П., Лаута О.Д. Філософія. Навчальний посібник. К.: Видавничий центр НУБіП України, 2015 – 116 с К.: Видавничий центр НУБіП України, 2015 – 116 с.
3. Чекаль Л.А., Культенко В.П., Лаута О.Д. та ін. Філософія освіти. Навчальний посібник. К.: «Міленіум», 2017 – 664 с.
4. Чекаль Л.А., Культенко В.П., Лаута О.Д. та ін. Філософія науки та інноваційного розвитку. Навчальний посібник. К.: «Міленіум», 2017 – 952 с.
5. Гейко С.М., Культенко В.П., Лаута О.Д. Філософія. Методичні рекомендації для студентів заочної форми навчання. К.: «Міленіум», 2019 – 123 с.
6. Гейко С.М., Лаута О.Д. «Філософія» для студентів стаціонарної форми навчання ОС «Бакалавр» НУБіП України». К.: Видавничий центр НУБіП України, 2020– 71 с.

10. Рекомендована література

Основна

1. Петрушенко В. Л. Філософія : підручник / В. Л. Петрушенко. – 4-те вид., випр. і доп. – Львів : Магнолія, 2006. – 504 с.
2. Причепій Є. М. Філософія : посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – Київ : Академвидав, 2003. – 575 с.
3. Причепій Є. М. Філософія : навч. посіб. для студен вищих навчальних закладів/Є. М. Причепій. – Київ : Академв.идав, 2005. – 592 с.
4. Положення про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>
5. Положення про екзамени та заліки у НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>
6. Положення про навчально-інформаційний портал НУБіП України URL:

<https://nubip.edu.ua/node/12654>

7. Положення про електронне оцінювання залишкових знань студентів НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>

8. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

9. Правила внутрішнього розпорядку НУБіП України URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/pravila_rozporyadku.pdf

10. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

12. Статут НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>

Допоміжна

1. Берко П. Нова парадигма української філософії / П. Берко. – Львів : ЛДМУ ім. Д. Галицького, 2003. – 302 с.

2. Васянович Г. Філософія : навч. посіб. / Григорій Васянович. – Львів : Норма, 2005. – 210 с.

3. Гейко С.М., Горбатюк Т.В., Лаута О.Д. та ін. Людина, суспільство, держава у філософському дискурсі: історія та сучасність : монографія. К.: «Міленіум», 2018. – 378 с.

4. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. – К.: Знання України, 2002. – 580 с.

5. Кант І. Критика чистого розуму. [Текст] / Пер. з нім. Ігоря Бурковського – К. : Юніверс, 2000. – 349 с.

6. Лаута О.Д. Глобалізація як соціально-філософська проблема // Матеріали Міжн. науково-практичної конференції «Суспільні науки: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі». – Одеса, 2016. – С. 50-54.

7. Лаута О.Д. Роль науки в сучасному суспільстві // Матеріали Другої Всеукраїнської наукової конференції «Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій», 26-27 жовтня 2018 р. м. Дніпро. – С. 156-157.

8. Лаута О.Д. Проблеми формування громадянського суспільства // Україна, українська мова – світ ХХІ століття у діалозі культурно-мовних, морально-громадянських цінностей особистості та педагогічних систем : ел. зб. статей за матеріалами Дванадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 25 жовт. 2019 р. Київ : Педагогічна думка, 2019. – С. 219-223.

9. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади [Текст] / Ф. Ніцше. – К. : Основи-Дніпро, 2013. – 415 с.

10. Освітньо-професійна програма “Лісове господарство” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» 2022. НУБіП України. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u184/opp_baklavr_205_lisove_gospodarstvo_2022.pdf

11. Філософія. Світ людини. Курс лекцій : навч. посіб. / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов [та ін.]. – Київ : Либідь, 2003. – 429 с.

Інформаційні ресурси

1. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. Електронний навчальний курс «Філософія (ЛП СПГ)» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2>

2. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. (укр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ae-lib.org.ua>

3. Бібліотека JAVA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://javalibre.com.ua/java-book/genre/philosophy/page/1>

4. Цифрова бібліотека НУБіП України DGlibrary [Електронний ресурс]. – URL: <http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jsrui>
[Електронна бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України eNULESIR.](https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u184/elektronna_biblioteka_natsionalnogo_universitetu_bioresursiv_i_prirodokoristuвання_Ukrainи_eNULESIR.pdf)

5. Сайт Українського філософського фонду [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.philosophy.ua>

6. Сайт «Ізборник» – Історія України IX-XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології) [Електронний ресурс]. – URL: <http://litopys.org.ua>

7. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/>

8. Офіційний сайт НУБіП України <https://nubip.edu.ua/>